

2. MAR. 2022 10:00

DIR GEN PARLIAMENT

NO. 934 P. 1

+

23.02.063.027

Για κατάθεση

3/3/2022

T/Ρουμ

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟ ΤΟΥ 2021**

- Συνοπτικός τίτλος. 115(I) του 2021.
1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022 και θα διαβάζεται μαζί με τον περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμο του 2021 (που στο εξής θα αναφέρεται ως «ο βασικός νόμος») και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμοι του 2021 και 2022.
- Τροποποίηση του άρθρου 5 του βασικού νόμου.
2. Το άρθρο 5 του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη αμέσως μετά την παράγραφο (ζ) αυτού, της ακόλουθης νέας παραγράφου:
- «(η) Το προβλεπόμενο στο άρθρο 10Α αδίκημα της γυναικοκτονίας.».
- Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου 10Α.
3. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη αμέσως μετά το άρθρο 10 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου:
- «Γυναικοκτονία. 10Α.-(1) Πρόσωπο, το οποίο επιφέρει τον θάνατο γυναίκας με παράνομη πράξη ή παράλειψη είναι

2

ένοχο του αδικήματος της γυναικοκτονίας και υπόκειται σε ποινή φυλάκισης διά βίου:

Νοείται ότι, παράνομη παράλειψη συνιστά η υπαίτια αμέλεια παράλειψης εκτέλεσης καθήκοντος αν και δεν υφίσταται πρόθεση πρόκλησης θανάτου.

(2) Επιπροσθέτως των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 11 επιβαρυντικών περιστάσεων, το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση και επιβολή της ποινής για το αδίκημα της γυναικοκτονίας λαμβάνει υπόψη, ως επιβαρυντικό παράγοντα το ότι ο θάνατος επήλθε, ως αποτέλεσμα-

- (α) άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο·
- (β) βασανισμού ή άσκησης βίας λόγω μισογυνισμού·
- (γ) άσκησης ενδοοικογενειακής βίας·
- (δ) άσκησης βίας για λόγους τιμής·
- (ε) άσκησης βίας για λόγους θρησκευτικών πεποιθήσεων·
- (στ) άσκησης βίας λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου·

(ζ) διάπραξης του αδικήματος του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 233Α του Ποινικού Κώδικα.

Κεφ.154.

3 του 1962
43 του 1963
41 του 1964
69 του 1964
70 του 1965
5 του 1967
58 του 1967
44 του 1972
92 του 1972
29 του 1973
59 του 1974
3 του 1975
13 του 1979
10 του 1981
46 του 1982
86 του 1983
186 του 1986
111 του 1989
236 του 1991
6(I) του 1994
3(I) του 1996
99(I) του 1996
36(I) του 1997
40(I) του 1998
45(I) του 1998
15(I) του 1999
37(I) του 1999
38(I) του 1999

2. MAR. 2022 10:00

DIR GEN PARLIAMENT

NO. 934 P. 4

4

129(I) του 1999
30(I) του 2000
43(I) του 2000
77(I) του 2000
162(I) του 2000
169(I) του 2000
181(I) του 2000
27(I) του 2001
12(I) του 2002
85(I) του 2002
144(I) του 2002
145(I) του 2002
25(I) του 2003
48(I) του 2003
84(I) του 2003
164(I) του 2003
124(I) του 2004
31(I) του 2005
18(I) του 2006
130(I) του 2006
126(I) του 2007
127(I) του 2007
70(I) του 2008
83(I) του 2008
64(I) του 2009
56(I) του 2011
72(I) του 2011
163(I) του 2011
167(I) του 2011
84(I) του 2012
95(I) του 2012
134(I) του 2012
125(I) του 2013

2. MAR. 2022 10:00

DIR GEN PARLIAMENT

NO. 934 P. 5

5

131(I) του 2013
87(I) του 2015
91(I) του 2015
112(I) του 2015
113(I) του 2015
31(I) του 2016
43(I) του 2016
31(I) του 2017
72(I) του 2017
23(I) του 2018
24(I) του 2018
108(I) του 2018
134(I) του 2020
150(I) του 2020
27(I) του 2021
45(I) του 2021.

- (η) άσκησης βίας με σκοπό ή στο πλαίσιο σεξουαλικής εκμετάλλευσης και/ ή της εμπορίας προσώπων και/ή της διακίνησης ναρκωτικών και/ή του οργανωμένου εγκλήματος·
- (θ) άσκησης βίας προς επίτευξη παράνομης συνουσίας·
- (ι) στοχευμένης άσκησης βίας εναντίον γυναικών, στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων.

(3) Για σκοπούς του παρόντος άρθρου-

6

“πρόκληση θανάτου” έχει την έννοια που αποδίδεται από τις διατάξεις του άρθρου 211 του Ποινικού Κώδικα, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται κατ’ αναλογία για το αδίκημα της γυναικοκτονίας.

“εκμετάλλευση” και “εμπορία προσώπων” έχουν την έννοια που αποδίδεται στους όρους αυτούς από τις διατάξεις του άρθρου 2 του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου 60(I) του 2014.

“ερωτικός σύντροφος” σημαίνει πρώην ή νυν σύζυγο και/ή σύντροφο, ανεξαρτήτως εάν αυτός έχει μοιραστεί ή μοιράζεται την ίδια κατοικία με το θύμα:

Νοείται ότι, αναφορικά με τη διαπίστωση του χρόνου επέλευσης του θανάτου για σκοπούς διάπραξης του αδικήματος της γυναικοκτονίας, ισχύουν κατ’ αναλογία, οι περιορισμοί που τίθενται από τις διατάξεις του άρθρου 213 του Ποινικού Κώδικα.».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμων (Αρ. Νόμου 115(I) του 2021), με τον οποίο έχει τεθεί σε εφαρμογή ειδικό νομοθετικό πλαίσιο για καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων της κυρωθείσας διά νόμου Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Αρ. Νόμου 14(III) του 2017), γνωστής ως Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, ώστε να θεσπισθεί το ιδιώνυμο αδίκημα της γυναικοκτονίας. Συναφώς και όπως γίνεται πλέον ευρέως αποδεκτό, η δολοφονία γυναικών συνιστά την πιο ακραία μορφή έμφυλης και σεξιστικής βίας, η οποία εφορμάται από την αποδεκτή στις στερεοτυπικές και πατριαρχικές κοινωνίες άσκηση ελέγχου στο σώμα και στις επιλογές της γυναίκας, και του νεαρού κοριτσιού.

Υπό το φως των πιο πάνω και δεδομένου του ότι ο όρος «γυναικοκτονία» και η χρησιμότητα καθορισμού ξεχωριστού εγκλήματος αναφορικά με τη δολοφονία γυναίκας από άνδρα εξαιτίας του φύλου, για σκοπούς μεταξύ άλλων αποτελεσματικής διερεύνησης και προσαγωγής ενώπιον της δικαιοσύνης των ανδρών θυτών σε εγκλήματα μισογυνισμού κατά των γυναικών έχει από πολλού επισημανθεί, περαιτέρω δε με την υπογραφή της Διακήρυξης της Βιέννης για τη «γυναικοκτονία» κατέστη σαφές ότι οι γυναικοκτονίες δεν τυγχάνουν ορθής διερεύνησης και ένα τέτοιο έγκλημα επ' ουδενί καθίσταται ορατό ως φαινόμενο έμφυλης βίας αλλά ως έγκλημα του κοινού Ποινικού Δικαίου, κρίνεται ότι επέστη ο χρόνος θέσπισης ξεχωριστού ιδιώνυμου εγκλήματος.

Η θέσπιση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας ως ξεχωριστού αδικήματος, ενταγμένου στον ειδικό νόμο για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, εκτός του ότι θα εμποτίσει το δίκαιο με την έμφυλη διάσταση, συμβάλλοντας στην καλλιέργεια ενσυναίσθησης και στη συνεχή προσπάθεια προς εξάλειψη όλων των εμποδίων που αποστερούν τις γυναίκες από την ισότιμη απόλαυση των δικαιωμάτων τους, θα καταστήσει το πολύ παλαιό μεν αλλά συνεχώς διογκούμενο φαινόμενο της γυναικοκτονίας ορατό.

Επιπροσθέτως, με την προτεινόμενη τροποποίηση θα επιτευχθεί εν τέλει πλήρης συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας προς τις διεθνείς συμβατικές

υποχρεώσεις της χώρας, αφού στην επεξηγηματική έκθεση της κυρωθείσας Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης απαντά ειδικότερα αναφορά στη Σύσταση 1861 του Συμβουλίου της Ευρώπης με τίτλο «Γυναικοκτονία», καταδεικνύοντας ότι η χρήση του όρου «γυναικοκτονία» στην εν λόγω σύσταση επιτάσσει, όπως το έγκλημα αυτό ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω σύμβασης που επιβάλλει στα κράτη την υποχρέωση να λάβουν ειδικά μέτρα για την πρόληψη, την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση, την ενημέρωση, την καταγραφή και την τήρηση στατιστικών αναφορικά με τις διαπραχθείσες γυναικοκτονίες. Η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση συνάδει συνεπώς με την ανάγκη αποδοχής από τις σύγχρονες κοινωνίες της αντίληψης ότι η χρήση του όρου «γυναικοκτονία» είναι απαραίτητη, αφού καθιστά ορατή τη βία ανδρών προς τις γυναίκες, ενσωματώνει στο δίκαιο την έμφυλη διάσταση των εγκλημάτων που διαπράττονται με θύματα γυναίκες και νεαρά κορίτσια εξ' αιτίας ακριβώς του φύλου τους, ως αποτέλεσμα μεταξύ άλλων μισογυνισμού, θρησκευτικών πεποιθήσεων, ενδοοικογενειακής βίας, σχέσης εξάρτησης ή εκμετάλλευσης ευάλωτης θέσης ή για λόγους τιμής.

Εν κατακλείδι, η θανατηφόρα άσκηση βίας από άνδρες προς τις γυναίκες ως εκδήλωση κτητικότητας και/ή καταφρόνησης προς το γυναικείο φύλο, με την προτεινόμενη τροποποίηση νοηματοδοτείται και βρίσκει την έκφρασή της στο ιδιώνυμο αδίκημα της γυναικοκτονίας ως εγκλήματος κατά της γυναίκας, ακριβώς επειδή το θύμα είναι γυναίκα, ενώ με την ένταξη του υπό αναφορά αδικήματος στην οικεία ειδική νομοθεσία ολοκληρώνεται το νομικό πλαίσιο προστασίας των γυναικών και κοριτσιών σε σχέση με την εναντίον τους άσκηση βίας και ενδοοικογενειακής βίας, καθιστώντας τις συνθήκες τέλεσης του εγκλήματος επιβαρυντικές περιστάσεις προσμετρώμενες κατά την επιμέτρηση της ποινής.

Αννίτα Δημητρίου
Πρόεδρος Βουλής των Αντιπροσώπων